

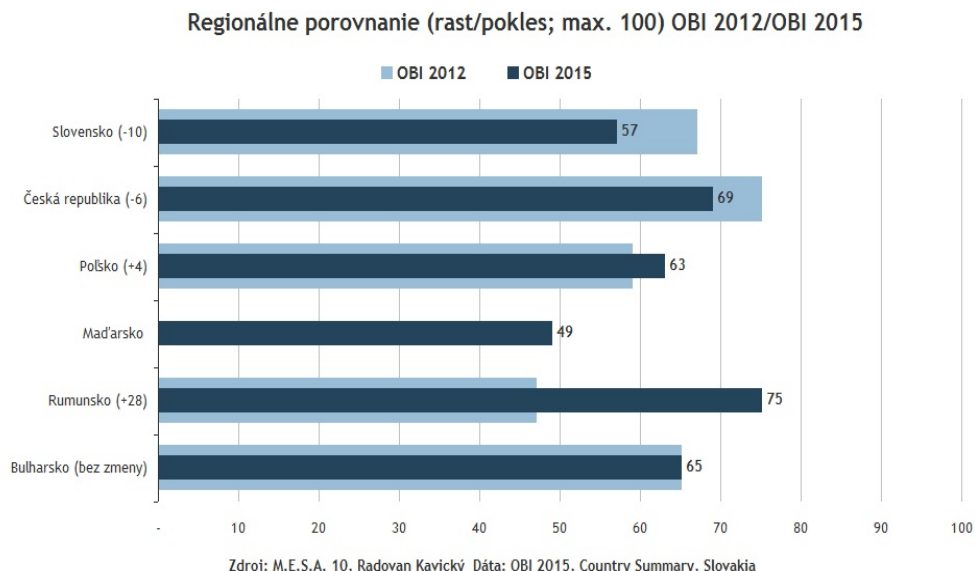
TLAČOVÁ SPRÁVA: Transparentnosť a otvorenosť verejných financií a rozpočtového procesu sa v uplynulých rokoch znížila a Slovensko zaostáva aj v regionálnom porovnaní

9. september 2015, Bratislava

Slovensko sa v celosvetovom rebríčku rozpočtovej transparentnosti prepadlo o 15 priečok na celkové 30. miesto zo 102 zúčastnených krajín. K poklesu došlo aj v regionálnom porovnaní, kde sa Slovensko so ziskom 57 bodov (z maximálneho počtu 100) zaradilo za Českú republiku ako aj Poľsko. Naďalej pretrvávajú nedostatky najmä v oblasti zapojenia verejnosti do rozpočtového procesu, ale aj vykazovania, dohľadu a auditu.

Hodnotenie krajín z pohľadu otvorenosti a transparentnosti rozpočtu sa uskutočnilo po tretíkrát (prvé hodnotenie sa uskutočnilo v roku 2010, druhé v roku 2012) a z analýz v rámci projektu OBI (Open Budget Initiative), ktoré na Slovensku uskutočnila M.E.S.A. 10 vyplýva, že v oblasti rozpočtovej politiky došlo k celkovému zhoršeniu situácie a to napriek zavedeniu ústavných pravidiel obmedzujúcich verejný dlh či zriadeniu Rady pre rozpočtovú zodpovednosť v uplynulých rokoch. Slovensko sa v rebríčku transparentnosti rozpočtu prepadlo na celosvetovo 30. miesto (z 15. miesta v roku 2012) a v rámci regiónu ho predbehli všetky krajiny s výnimkou Maďarska, kde hodnotenie prebehlo po prvýkrát. Otvorenejší a transparentnejší rozpočtový proces majú v regionálnom porovnaní nielen Česká republika a Poľsko, ale napríklad aj Slovinsko, Bulharsko, či Rumunsko. Zhoršenie výsledku nastalo aj v dôsledku sprísnenia metodiky hodnotenia, ale aj v dôsledku nedostatočných opatrení vlády. Slovensko v posledných rokoch v rámci zvyšovania transparentnosti a otvorenosti rozpočtu uskutočnilo mnohé pozitívne zmeny, no tento proces sa medzičasom spomalil a naďalej pretrvávajú problémy napríklad v oblasti slabej kontroly nakladania s verejnými zdrojmi a tiež nedostatočného informovania a zapojenia verejnosti do rozpočtového procesu (tzv. participatívny rozpočet).

Aká je pozícia Slovenska v porovnaní s krajinami v regióne? (graf vo väčšom rozlíšení ako aj ďalšie nájdete v prílohe mailu, alebo dodáme na vyžiadanie)

Ak vláda má záujem tieto nedostatky odstrániť, mala by zaviesť dôveryhodný a efektívny mechanizmus, ktorý by cielene zapájal verejnosť tak do tvorby rozpočtu ako aj procesu dohľadu nad plnením rozpočtu. Verejnosť, ale aj existujúce orgány dohľadu a kontroly majú i dnes možnosť podávať podnety, no ak sa aj zistia nedostatky v nakladaní s verejnými zdrojmi neexistuje prakticky žiadna následná spätná väzba od vlády. Pre zlepšenie stavu je tiež potrebný dôsledný, kvalitnejší a hlbší audit než doposiaľ a to nielen pri vybraných, ale všetkých rozpočtových výdavkoch a v prípade zistenia nedostatkov, či pochybení v oblasti nakladania s verejnými zdrojmi by malo dôjsť k náprave a zverejneniu správy o tom aké kroky vláda vykonala po oboznámení sa s výsledkami auditu.

Vláda by tiež mala začať publikovať a distribuovať občanom krátke prehľady hospodárenia s verejnými zdrojmi, takzvané rozpočty pre verejnosť, kde by sa v zjednodušenej podobe občanom prezentovalo ako sa predvolebné sľuby a politika vlády pretavujú do podoby rozpočtu a jeho plnenia. Podľa odporúčaní by sa tiež mal zvýšiť dohľad nad rozpočtom prostredníctvom posilnenia kompetencií už existujúcich orgánov dohľadu (Rozpočtový výbor Národnej rady Slovenskej republiky, Najvyšší kontrolný úrad a Rada pre rozpočtovú zodpovednosť) a vyjasnením kompetencií medzi nimi.

K zlepšeniu stavu by tiež pomohlo zvýšenie zrozumiteľnosti vládneho návrhu rozpočtu ako aj štátneho záverečného účtu so zameraním na poskytnutie podrobných informácií o tom, ako nové návrhy vládnych politik v danom rozpočtovom roku ovplyvnia rozpočtové výdavky.

Hodnotenie OBI sa opiera o podrobnú analýzu každej z fáz rozpočtového procesu. Ide o jediný medzinárodne uznávaný a každé dva roky aktualizovaný rebríček krajín z pohľadu rozpočtovej transparentnosti. Pri porovnávaní krajín, podrobnej analýze celého rozpočtového procesu a finálnom zostavovaní rebríčka sa vychádza z metodiky Medzinárodného menového fondu, Svetovej banky a OECD. Výsledky analýz sú verifikované dvoma nezávislými odborníkmi a priestor na vyjadrenie navyše dostalo aj ministerstvo financií. Prieskum u nás prebiehal v období od júna 2013 do septembra 2015. Hodnotenie sa opakuje pravidelne každé dva roky, najbližšie sa znova uskutoční v roku 2017.

* * *

Poznámka: Podrobnejšie informácie o výsledkoch OBI 2015 je možné nájsť v priložených dokumentoch, alebo na požiadanie radi poskytneme.

* * *

Medzi hlavné dokumenty vrátane OBI 2015 patria:

[Country Report Slovakia \(SVK\)](http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/svk_obi2015_countryreport_slovakia_final.pdf) - http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/svk_obi2015_countryreport_slovakia_final.pdf

[Country Report Slovakia \(ENG\)](http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/eng_OBI2015_Slovakia.pdf) - http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/eng_OBI2015_Slovakia.pdf

[Súhrnná správa OBI 2015 \(ENG\)](http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/eng_OBS-2015-Report-ENG_web.pdf) - http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/eng_OBS-2015-Report-ENG_web.pdf

[Celkové poradie krajín podľa OBI 2015](http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/eng_2015-OBS-Rankings2.jpg)

http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/eng_2015-OBS-Rankings2.jpg

Tlačové správy:

[Tlačová správa \(SVK\)](http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/svk_obi2015_pressrelease_final.pdf) - http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/svk_obi2015_pressrelease_final.pdf

[Tlačová správa \(ENG\)](http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/Open-Budget-Survey-2015-press-release.pdf) - <http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/Open-Budget-Survey-2015-press-release.pdf>

Prezentácia OBI:

[Prezentácia OBI](http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/eng_OBS-global-presentation.ppt) - http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/eng_OBS-global-presentation.ppt

Metodika projektu a kľúčové zistenia:

[Metodika OBI \(ENG\)](http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/2015-Methodology-English.pdf) - <http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/2015-Methodology-English.pdf>

Databázy s podrobnými údajmi aj o všetkých krajinách:

[Dataset OBI 2006-2015 \(všetky krajiny\)](http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/eng_data_FINAL_OBS-2006-2015-Timeseries.xlsx)

http://mesa10.org/wp-content/uploads/2015/09/eng_data_FINAL_OBS-2006-2015-Timeseries.xlsx

Ďalšie informácie nájdete aj na stránke: <http://www.openbudgetsurvey.org/>

O projekte Open Budget Initiative, Open Budget Index 2015:

[Open Budget Initiative](#) – cieľom projektu je tvorba zrozumiteľných analýz a prieskumov, ktoré hodnotia či vláda v danej krajine umožňuje verejnosti prístup k informáciám o rozpočte a taktiež či táto vláda dáva možnosť občanom participovať na rozpočtovom procese. Open Budget Initiative je projektom IBP (International Budget Partnership), ktorá spolupracuje s partnerskými organizáciami z viac ako 100 krajín celého sveta za účelom získania údajov pre celosvetový prieskum otvorenosti rozpočtov. Podrobné výsledky prieskumu, vrátane mapy otvorenosti rozpočtov, sú dostupné na stránke: <http://www.openbudgetsurvey.org/>

O M.E.S.A.10:

[M.E.S.A. 10](#) – centrum pre ekonomické a sociálne analýzy je ekonomický think-tank, nezávislá, mimovládna a nezisková organizácia. Hlavným cieľom M.E.S.A. 10 je podpora slobodnej trhovej ekonomiky, princípov a hodnôt ako je slobodná súťaž, rovnosť šancí, slobodné podnikanie, nedotknuteľnosť súkromného vlastníctva, obmedzená úloha štátu, otvorenosť ekonomiky, oddelenie ekonomickej a politickej moci.

Kontakt pre médiá:

Bajkalská č.25
827 18 Bratislava
tel. +421-2-54435328

email: info@mesa10.org
<http://www.mesa10.org>

Radovan Kavický
kavicky@mesa10.org
+421 949 716 214